

NS wandeling Brabantse Wal

In de loop van de jaren zijn er NS-wandeltochten bijgekomen, maar ook (geruisloos) verdwenen. Een regelmaat die niet altijd afgedwongen werd door de asfaltering van het landschap. De afgedankte wandelingen zijn vaak nog prima te lopen. Ze hebben dan ook een plek gevonden op Wandelzoekpagina.

De routebeschrijving is niet altijd meer kloppend: de markering wordt niet meer onderhouden en herkenbare punten zijn wellicht verdwenen. Ook de informatie over bus en trein, openingstijden van horeca en adressen van organisaties kloppen wellicht niet meer. De beschrijving is namelijk letterlijk overgenomen.

Wandelzoekpagina, Wandelnet noch NS zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de routebeschrijving.

Veel wandelplezier.

Inleiding

In samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen heeft de Stichting Lange-Afstand-Wandelpad (LAW) een serie wandeltochten van station naar station samengesteld. Deze Rail Idee Wandeltochten volgen een gedeelte van een Lang-Afstand-Wandelpad (LAW). De wandeltocht Brabantse Wal volgt een deel van de LAW het 'Deltapad' (hoek van Holland-Bergen op Zoom; SLAW). De wandeling begint en eindigt in Bergen op Zoom. U gaat met de treintaxi naar Kladderhoeve (17 km) of Halsteren (12 km) en u loopt terug naar station Bergen op Zoom. De Brabantse Wal kunt u goed zien als u begint in Kladderhoeve: op korte afstand markante hoogteverschillen tot 7 m. Het land rijst als het ware op uit de Oosterschelde. Het voormalige fort De Roovere was in de 80-jarige oorlog onderdeel van een verdedigingslinie rond Bergen op Zoom. U loopt langs de grachten en de bastions van de schans. Nu is de omgeving van het fort een prachtig loofbos, in eigendom van het Brabants Landschap. Voorbij landgoed Zoomland wandelt u de Markizaatsstad in. Laat geen afval achter en houdt honden aan de lijn!

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. Deze stukjes worden met wit-rode blokjes aangegeven. Tussen de routebeschrijving door leest u extra informatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is cursief gedrukt en wordt met nummers aangegeven. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

U treft de wit-rode markeringen (9 x 7 cm) aan op hekwerken, verkeersborden, (markeer)paaltjes en soms bomen. De stukken waar u niet een LAW volgt, zijn wit-rood met NS-logo gemarkeerd. Er is met name op die punten gemarkeerd waar twijfel over de juiste route zou kunnen ontstaan: bij of vlak na splitsingen. Waar routebeschrijving en markering verschillen, blijft u zoveel mogelijk de markering volgen. Veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen.

De markering is op de volgende wijze aangebracht:

De route

Verkeerde richting

Er volgt een richtingsverandering

De markering van de route wordt onderhouden door vrijwilligers van de stichting LAW.

Café-restaurants onderweg

Voor u de treintaxi neemt kunt u in de stationsrestauratie van Bergen op Zoom een consumptie gebruiken. Café De Kladde in Kladde is alleen zondags geopend vanaf 10.00 uur. Café-restaurant De Ram in Halveren is dagelijks geopend. 5 km voor het einde komt u langs camping De Heide, waar u vanaf 15.00 uur, (za en zo vanaf 11.00 uur) in de kantine terecht kunt. Daarna komt u weer bij de stationsrestauratie van Bergen op Zoom.

Vervoer tussen station en wandeltocht

Wanneer u de wandeling van 17 km wilt maken, dan neemt u de Treintaxi naar Kladde. U vraagt of u afgezet kunt worden bij café De Kladde. Indien u kiest voor de kortere wandeling van 12 km, dan gaat u met de Treintaxi naar Halsteren en vraagt of u afgezet kunt worden bij hotel-restaurant De Ram.

Treinreis terug

Volgens de dienstregeling 1993/1994 vertrekken vanaf station Bergen op Zoom op werkdagen treinen om '08 en '40 uur in de richting van Roosendaal; op zondagen alleen om '08 uur (vanaf 15.00 uur weer 2 maal per uur). In de richting Vlissingen vertrekken de treinen op werkdagen om '23 en '53 uur. Op zondagen alleen om '23 uur (vanaf 16.00 uur weer 2 maal per uur). Voor nadere informatie over de dienstregeling: OV-Reisinformatie, tel: 06-9292, 50 cent per minuut.

Meer informatie?

Op deze wandeling maakt u kennis met een stukje Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). In ons land zijn circa dertig LAW's, in lengte variërend van 80 tot 400 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door de Stichting Lange-Afstand-Wandelpaden. Binnen deze stichting werken acht organisaties samen.

Wilt u meer informatie over LAW's, of heeft u opmerkingen over deze wandeltocht, schrijf dan naar:

Stichting LAW, Postbus 846, 3800 AV Amersfoort.

Rail Idee Wandeltochten

De serie Rail Idee wandeltochten bestaat uit ruim 40 wandelingen verspreid over heel Nederland. Hierin zijn met ingang van 1994 ook vier tweedaagse

wandeltochten opgenomen. De onderstaande lijst geeft een indruk van de mogelijkheden in het zuid-westen van het land, wijzigingen voorbehouden. Meer informatie over deze en andere wandelingen vindt u in 'Er-op-uit!'.

wandeltocht	beginstation	afstand
2 Vlietlanden	Delft Zuid	16,5 km
5 Kaapduinen	Vlissingen	12/17,5 km
6 Broek en Donk	's-Hertogenbosch	12 km
9 Tiendweg	Gouda	14 km
20 Grienden Oude Maas	Barendrecht	16 km
32 Kampina	Boxtel	16 km

Beschrijving van de wandeltocht

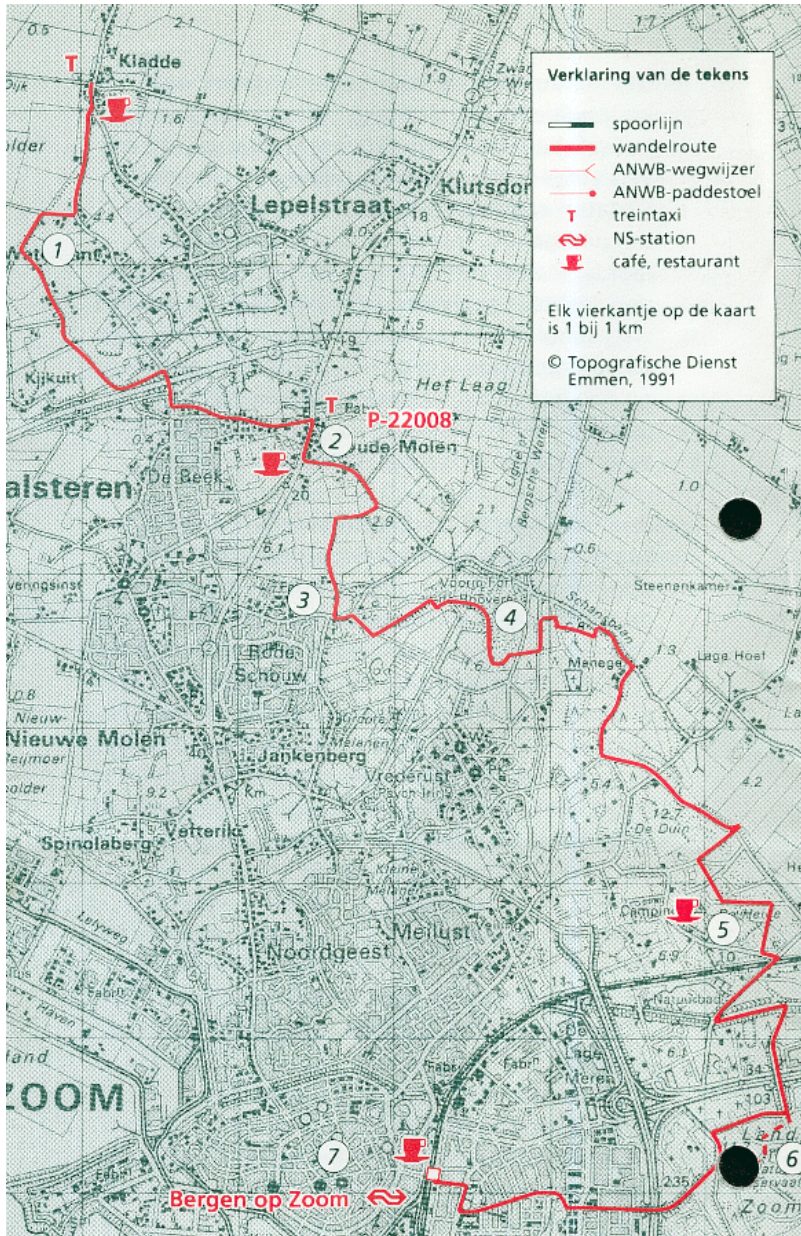
Aangekomen bij café De Kladde loopt u direct terug de Kladseweg op. Na ongeveer 150 meter gaat u rechtsaf, de Slotweg in. Na 700 meter weer rechtsaf, Glymeseweg. Na 200 meter gaat u linksaf, de Heenweg,

(1) U loopt hier langs de rand van het poldergebied. Rechts ziet u de polder en links het begin van de Brabantse Wal, met markante hoogteverschillen tot zeven meter. Het land rijst als het ware uit de Oosterschelde. De Brabantse Wal is een stuwwal, die de scheiding vormt tussen kleigrond en zandgrond. De wal begint ter hoogte van Kladde en loopt helemaal door tot de Belgische grens. Vanaf de Heenweg kijkt u uit op de kerktoren van Tholen en de brug van het Rijn-Schelde kanaal. U passeert enkele polderboerderijen van omstreeks 1800. Aan uw linkerhand ligt het dorpje Lepelstraat. Deze naam komt al in het begin van de 17^e eeuw voor. De naam schijnt afkomstig te zijn van de heer van Bergen op Zoom. De lepel of korenlepel was de aanduiding voor een maat, later voor een belastingaandeel dat voor de opbrengst van koren aan de heer betaald moest worden.

Na 250 meter gaat u opnieuw linksaf, Polderweg. Deze gaat op een driesprong over in de Jan Bodenweg. Hier rechtdoor. Waar de weg naar rechts draait, gaat u rechtdoor, een klinkerweggetje in langs een wit huis, Blindenstraat. Deze weg gaat direct daarna over in een grasweg en komt uit op een asfaltweg (Hemelweg). Deze weg volgen tot het viaduct aan de rechterkant. Hier gaat u rechtsaf, het viaduct onderdoor. Direct na het bord '50 km' linksaf het talud op en rechtdoor de asfaltweg volgen. Aan het einde hiervan linksaf, Daansbergen. U negeert rechter zijwegen tot u uitkomt op de Steenbergseweg. Deze voorrangsweg oversteken en direct rechtsaf het fietspad volgen.

(2) U passeert het buurtschap Oude Molen. Al in de Middeleeuwen had de heer van Bergen op Zoom een molen te Halsteren. In 1617 is deze houten molen herbouwd. De buurtschap heette eerst Halstersche Molen, totdat in 1817 ten zuiden van het dorp een nieuwe molen werd gebouwd. Sindsdien veranderde de naam van dit buurtschap in Oude Molen.

Na een benzinestation gaat u linksaf het fietspad op, Wipweg (startpunt 12 km wandeling). Op dit punt begint de kortere wandeling van 12 km vanaf café-restaurant De Ram in Halsteren. U steekt vanaf het parkeerterrein de voorrangsweg over naar het benzinestation en gaat rechtdoor het fietspad op, Wipweg). Aan het einde gaat u rechtsaf. Deze weg gaat over in een fietspad. Na 350 meter rechtsaf de **Zoutendamseweg** in. Deze weg maakt een bocht naar links en komt uit op een klinkerweg.

(3) Op de Zoutendamseweg passeert u rechts hoeve Zoutendam. Deze naam staat op het ijzeren hekwerk aangegeven. Tot hiertoe stroomde vroeger voor de inpoldering het zoute water van de Oosterschelde om de Brabantse Wal heen.

U gaat hier linksaf. Even verder rechtsaf, een voetpad in met het bord waterwingebied. Op een kruising met een zandweg linksaf gaan. U passeert achtereenvolgens twee zijpaden met een slagboom, één links en één rechts.

Bij de volgende slagboom aan de linkerhand gaat u schuin hier tegenover, rechtsaf een smal bospad volgen. Een asfaltweg kruisen en op het fietspad naar rechts. Bij de picknickbank gaat u linksaf, een onverhard pad.

(4) Het fort Roovere (genoemd naar een veldheer met die naam) werd aangelegd in 1628 en is één van de drie forten die Frederik Hendrik liet bouwen ter verdediging van Bergen op Zoom. Vanuit het noorden werd de stad onneembaar. De aantrekkingskracht van het voormalig fort ligt vooral in de prachtige natuur, al zijn de contouren van de aarden wallen nog duidelijk in het terrein te herkennen. De wandeling volgt het grachtenstelsel, dat ook nog goed te zien is.

Op de eerste driesprong gaat u rechtsaf en op de volgende driesprong rechtdoor. Even verder gaat u rechtsaf naar beneden, over een knuppeltjesbrug in de gracht. Aan de overzijde linksaf, het pad langs de voormalige gracht blijven volgen. Na ongeveer 250 meter de gracht verlaten en rechtdoor gaan. Aan het eind van het pad gaat u linksaf en dan het eerste pad rechts. Op de viersprong linksaf. Dan het eerste pad rechts ingaan en na ca. 100 meter een zandweg schuin naar rechts oversteken. Aan het einde van deze bosweg gaat u linksaf en komt u uit op een asfaltweg. U gaat hier rechtsaf (Schansbaan) en volgt deze weg ca. 400 meter tot de eerstvolgende bosweg. Hier gaat u rechtsaf.

De verlengde Zandstraat volgen. U komt langs een manage. Aan het einde hiervan (na ongeveer 600 meter) gaat u linksaf. Een verharde weg kruisen en de zandweg vervolgen, Delweg. U negeert twee zijpaden rechts met het bordje 'opengesteld'. Bij de derde bosweg rechtsaf gaan, bij een slagboom en de bordjes 'opengesteld' en De Duin. Neem vervolgens het tweede pad links, bij een bouwsel van slagbomen. U kruist een asfaltweg en vervolgt het bospad. Op een driesprong van brede boswegen gaat u schuin rechtdoor. Even verder, bij een vijsprong, het tweede pad van links ingaan. U kruist een verhard fietspad en neemt daarna (ca. 400 meter) het derde brede bospad rechts. De bosweg loopt langs een *recreatieterrein* en komt uit op een asfaltweg (Bemmelenberg). Hier gaat u linksaf.

(5) De Heide is een aangelegd recreatiegebied met vijver en lig-/speelweide. Hier heeft u de mogelijkheid om even te rusten en op een terras te genieten van de omgeving, bos, heide en vengebied. De Zoom fungeerde ooit als vaart om de turf, die in de moerassen werd gewonnen, af te voeren naar de stad Bergen op Zoom.

Even verder gaat u rechtsaf de Bergsebaan op. De spoorbaan kruisen. Vlak voor een brug met een witte leuning loopt u scherp naar links een zandweg in, de Moervaart. U blijft deze weg 450 meter volgen en wandelt langs de voormalige trekvaart de Zoom. Bij een smal bruggetje rechtsaf, de brug over en het zandpad volgen. Dit zandpad gaat over in een verharde weg. U loopt rechtdoor over het viaduct van de A58. Aan het einde gaat u rechtsaf de Mastendreef op.

Indien u lid bent van het Brabants Landschap of enig ander Provinciaal Landschap kunt u hier rechtdoor gaan. U steekt de Mastendreef over, gaat rechtdoor en bij een parkeerplaats met slagboom direct rechtsaf. Volg hier het pad met blauwe stip op de boom. Het pad maakt enkele bochten. U

passeert een bankje rechts en op de driesprong gaat u schuin rechts (de blauwe route gaat hier naar links), naar de grote weg met slagboom, Holleweg. Deze linksaf ingaan.

(6) Zoomland is ontstaan uit enkele kleine landgoederen, die in de 17^e eeuw buiten Bergen op Zoom zijn aangelegd. In de Middeleeuwen lagen in dit gebied grote plassen, die als kleine restanten nog aanwezig zijn: de Zeezuiper en het Keutelmeer. Het is een landschappelijk zeer gevarieerd landgoed, dat rijk is aan vogelsoorten. Hier en daar zijn nog oude parkbosstructuren te herkennen. Het landgoed is in 1972 in eigendom van de stichting het Noordbrabants Landschap gekomen.

Wanneer u geen lid van een Provinciaal Landschap bent, dan gaat u als volgt verder. Na een scherpe bocht naar links, bij een driesprong na ca. 200 meter, rechts aanhouden, Holleweg.

De Holleweg blijven volgen over het viaduct van de snelweg heen en u loopt de bebouwde kom van **Bergen op Zoom** in. Aan het einde bij de T-kruising rechtsaf, Gagelboslaan. Vlak daarna, bij een hoog flatgebouw linksaf de Ericalaan in. U gaat steeds rechtdoor en via de Gentiaanstraat komt u uit op het Piusplein. Aan het einde hiervan, voorbij een ronde kerk gaat u rechtsaf de Kastanjelaan in. Daarna de eerste straat linksaf, leplaan naar de oostelijke ingang van de voetgangerstunnel onder het NS-station.

(7) Bergen op Zoom is de meest westelijke stad van de provincie Noord-Brabant. De plaats is waarschijnlijk in de 13^e eeuw ontstaan en kreeg omstreeks 1300 al stadsrechten. De omgeving van Bergen op Zoom wordt het Markizaat genoemd, naar de tot markies verheven Heren van Bergen. De stad was sinds de 16^e eeuw van belang als bolwerk ter bescherming van de invalspoort uit het zuiden. Wanneer u vanaf het station naar het westen loopt via de Stationsstraat, Wouwsestraat en Zuivelstraat komt u in het oude centrum van de stad. Hier is de Grote Markt, waar ook de VVV is gevestigd.

Rail Idee

Een wandeltocht is slechts een van de mogelijkheden die Rail Idee u biedt voor een comfortabel en voordelig dagje uit met de trein. Rail Idee is te koop voor de meest uiteenlopende activiteiten. Van fietstocht tot beurzen en van musea tot attractie- en dierenparken. Bovendien is er altijd iets extra's inbegrepen: een vrije doorloop bij de ingang, aanvullend vervoer of een uitgestippelde routebeschrijving. Een compleet overzicht van Rail Idee vindt u in de pocket Er-op-Uit! die u kunt kopen aan het NS-loket.

Uitgave maart 1994